

03-07

Brillant Festa Major!

08

**Dia de les Colònies
a Sant Esteve**

12

**Mural commemoratiu del Carrilet
a la residència d'AMPANS**

22

**Èxit de la Caminada
Popular 2026**

- 02 Sant Jordi a Balsareny
 - 03 Brillant Festa Major de Balsareny 2026
 - 06 Imatges de Balsareny
 - 07 Els balls de Sant Marc 2026
 - 08 Èxit del Dia de les Colònies a Sant Esteve
 - 09 Agraïment
 - 10 Slim Safont i Wedo Goas, artistes i muralistes de professió
 - 12 Mural commemoratiu del Carrilet a la residència d'AMPANS a Balsareny
 - 14 Entrevista a Xènia Artigas: passió per la ciència i l'educació
 - 15 Resposta a Imatges de Balsareny
 - 16 Impacte i colonització de la canya als cursos fluvials: Millora de la qualitat ambiental i naturalització de la riera del Mujal
 - 17 Ruta geològica per Balsareny (II)
 - 19 Jaume Masplà, en el record
 - 20 Ara fa... 46 anys. L'escola a Balsareny els últims 150 anys
 - 21 Tempo: 'Un vestit nou per a l'emperador'
 - 22 22 Èxit de la Caminada Popular 2026
 - 24 La Tempesta. Actes del mes de maig
 - 25 Biblioteca Pere Casaldàliga. Activitats de l'abril
 - 26 26 Homenatge a mossèn Climent Forner
 - 27 Caminada per Santa Maria de Palautordera
- Meteorologia
- Repte

Sant Jordi a Balsareny

Sarment · Fotos: Isidre Prat

Balsareny va tornar a celebrar la diada de Sant Jordi com de costum. Enguany el bon temps va permetre que es poguessin instal·lar les parades de roses i llibres al carrer. Diversos comerços locals van vendre roses i llibres, en tant que, a la plaça de la Mel, diferents grups escolars —bàsicament els alumnes de tercer i quart d'ESO del nostre Institut Escola, així com dels centres de Navàs i Sallent, on cursen estudis també força balsarenys— van vendre roses per fer diners per als seus viatges de fi d'estudis. A més, els alumnes de l'Institut Escola Guillem van fer una parada de llibres de segona mà.

Paral·lelament, durant el dia hi van haver diverses activitats al poble. Per una banda, l'espai cultural La Tempesta, l'epicentre actual del llibre a Balsareny, que va estar ple de gent tot el dia, aprofitant

la gran diversitat de llibres que ofereix, durant tot el matí, per tercer any consecutiu, va emetre en directe un programa de ràdio, concretament de l'emissora Ona Bages-Moianès. Durant el programa, dedicat a la diada, van haver-hi entrevistes i comentaris de llibres i hi van participar representants dels alumnes de l'Institut Escola Guillem de Balsareny, dels diferents nivells educatius. **Núria Gómez** també va fer recomanacions de llibres, disponibles a La Tempesta. La literatura es va combinar amb la música, amb l'actuació en directe del grup Strombers.

Per altra banda, a les 6 de la tarda, a la Biblioteca Pere Casaldàliga, plena com un ou, es va dur a terme el lliurament dels premis del Concurs Literari Sant Marc 2026, en diferents categories, del qual parlem en l'apartat de la biblioteca d'aquest mateix Sarment. L'acte, presentat per la bibliotecària **Ana Pérez**, i presidint per l'alcalde Isidre Viu, i la tinent d'alcalde **Glòria Casaldàliga**, també va comptar amb una part musical, a càrrec d'alumnes de l'Escola Municipal de Música, amb dos grups corals i l'actuació especial de **Júlia Marquès** al piano. >>>

Sarment

Edita: Cercle Cultural de Balsareny
Coordinador: Jordi Selgas
Composició: Gemma Rovira
Publicitat i promoció: Jordii Selgas
Redacció: Ramon Carreté, Lluís Coma, Joan Craviotto, Ferran Gállego, Laia González, Josep Gudayol, Martina Junyent, Elena Mendoza, Ana Pérez, Isidre Prat, Alfred Selgas, Jordi Selgas, Jordi Vilanova.
Imprimeix: Sadurní, comunicació gràfica-Navàs
Edició Blog: Ramon Carreté
Facebook: Xavier Novell

Junta del CCB
President: Joan Prat
Vicepresident: Isidre Prat
Secretària: Lluís Coma
Tresorer: Josep M. Sanfeliu
Vocals: Ramon Carreté, Ferran Gállego, Josep Gudayol, Martina Junyent, Antonio Manzano, Jordi Medina (Astroamics), Xavier Novell (La Garsa), Jordi Selgas (Sarment), Alfred Selgas i Jordi Vilanova.

Hi col·labora i dona suport:
 Parròquia de Santa Maria de Balsareny / AEIG Guillem de Balsareny / AMPA IE Guillem de Balsareny / Associació Els Ametllers / Balsareny Educa / Centre Excursionista de Balsareny / Centre Instructiu i Recreatiu / Claustre IE Guillem de Balsareny / Club d'Escacs Balsareny / Club d'Handbol Balsareny / Club Natació Balsareny / Els Pastorets de Balsareny / Fundació Casaldàliga / La Garsa / Penya Barcelonista Balsareny

Els escrits publicats al SARMENT no reflecteixen el pensament del CCB, sinó el del signant, entitat o persona. Només els signants <CCB> reflecteixen l'opinió del cercle.

Brillant Festa Major de Balsareny 2026

Sarment · Fotos: Maribel Andreu, Dafne Molina, Isidre Prat, Jordi Sarri, Ricard Torras, Jordi Vilanova.

Els actes associats amb la Festa Major d'enguany van començar el diumenge abans, 19 d'abril, amb la **XXIII Trobada Gegantera**, organitzada pels **Geganterers i Grallers de Balsareny**.

El dilluns dia 20, a la **Biblioteca**, hi va haver el taller infantil "Fem un conte". Dimecres 22, un taller de punts de llibre a cura de l'**Espai Jove**. El dijous 23, diada de **Sant Jordi**, hi va haver parades de llibres i roses al carrer, i activitats a la Tempesta; i a la Biblioteca es van lliurar els premis del **concurs literari** de Sant Marc; de tot això, vegeu-ne més detalls en un article a part d'aquest mateix *Sarment*.

Divendres 24 d'abril

Aquest dia va començar oficialment la Festa. A la plaça de la Mel hi van haver jocs de cucanya per als més menuts; i al Sindicat es va presentar un nou *show* del grup "La Il·lusió", un espectacle musical molt treballat, que va merèixer grans aplaudiments per part del públic assistent.

Al vespre, al balcó de la Casa de la Vila, sis representants del **Cercle Cultural de Balsareny** van fer el **pregó** institucional de la Festa. Hem de dir que estem molt agraïts per aquesta distinció que ens va fer l'Ajuntament en reconeixement pels 50 anys de l'entitat. En un breu parlament vam intentar resumir la trajectòria del Cercle i del Sarment, subratllant la tasca de promoció d'activitats culturals i d'informació general des d'uns valors de país, de llengua, de cultura i de democràcia.

Tot seguit, un gran repic de

campanes a cura dels **Campaners de Balsareny** va donar pas a una botifarrada popular, a càrrec de la colla de Geganterers i Grallers **Els K+Sonen**. Després, a mitjanit, al poliesportiu, va tenir lloc un concert de la **Big Bandida** i **Mon DJ**.

Dissabte 25 d'abril, Sant Marc

El dia de la Festa Major, Sant Marc, patró de Balsareny, va començar amb la cercavila dels **Bastoners** de Balsareny i els Bastoners de l'Institut Escola donant el bon dia al veïnat.

Tot seguit, mossèn **Antoni Quesada** i mossèn **Marc Majà** van beneir el **panellet** de Sant Marc, que els pagesos del poble van distribuir a tothom qui en va voler. Tot seguit hi va haver la **missa** de Sant Marc i un repic de campanes a cura dels **Campaners**.

A migdia, a la plaça de l'Església, no hi podien faltar els tradicionals **Balls de Sant Marc**, dels quals podeu trobar un reportatge molt extens en un article a part d'aquest mateix *Sarment*.

A la tarda, la Festa va continuar amb el també tradicional **Cafè Concert** al Casino, amb l'**Orquestra Rosaleda**. Davant d'una sala plena de gom a gom, es van interpretar, de forma instrumental, diferents peces, com el *Nabucco* de

Verdi; el conegut *Cancan*; *La mazurca de las sombrillas*, de la sarsuela *Luisa Fernanda*; *Los Nardos*, de la revista musical *Las Leandras*; i fragments dels musicals *West Side Story* i *Mamma mia*, d'ABBA. En l'apartat de música catalana, van interpretar un fragment de *Cançó d'amor i de guerra*; el *Cant del poble*; i sardanes, com *La puntaire* i *La Santa Espina*. No va faltar-hi, com de costum, el famós vals-jota *El batallador*, que va emocionar molt el públic. Davant els forts aplaudiments, l'orquestra va acabar el concert amb *El Cant de la Senyera* i novament un fragment del vals-jota.

El mateix dia 25, a les 18.30, al Sindicat, va tenir lloc l'acte de **Relleu i de Proclamació del nou Pubillatge de Balsareny**, presentat per **Jordi Comabella** i **Ferran Galiano**, antics hereus; i **Judit Capdevila**, antiga pubilla. Hi van ser convidades moltes pubilles i hereus de llocs ben diversos de la comarca i de Catalunya, que es van concentrar a la plaça Roc Garcia, d'on van marxar en una cercavila, acompanyats per les dues colles geganteres de Balsareny, fins a la sala Sindicat. Allà, ordenats per **Gerard Capdevila**, van ser presentats tots ells, amb els seus acompanyants. >>>

Els que han estat pubilla i hereu, en l'etapa 2024-2025, **Bika Soler** i **Èric Medina**, van adreçar unes paraules de comiat i agraïment a tot el públic assistent. També van dir unes paraules alguns representants del pubillatge de la Catalunya Central. Al llarg de l'acte es va passar un magnífic vídeo, obra de **Jordi Sarri**, on es veuen la Bika i l'Èric durant la seva vigència, en diferents llocs de Balsareny i en activitats diverses, que són la nostra identitat: el Castell, la síquia, Sobirana de Ferrans, Sant Esteve, la Festa dels Traginers, la Festa Major, etc. També van actuar els **Dansaires dels Pastorets** amb dues danses: el *Ball d'Homenatge* i el *Ball de Nyacres*. Finalment, es van donar a conèixer els nous representants de Balsareny per al període 2026-2027, que seran tres noies —no es va presentar cap noi per a hereu—: **Noa Gil Galbis**, Pubilla de Balsareny; i **Abril Pajerols Latre** i **Emma Calderon Gómez**, Dames d'Honor.

També es va fer un reconeixement per la seva tasca durant molts anys en el món del pubillatge a **Rosario Mateo**, a qui es va imposar una banda oficial com a Delegada d'Honor del Pubillatge de Balsareny.

Tot seguit, al vespre, la música i la gresca van acompanyar el **Cercatapés**, que des de la plaça de la Mel fins al pavelló va passar per carrers diversos, fent parades als bars col·laboradors, per fer-hi un mossec i un bon trago.

El dia de Sant Marc es va completar, a la nit, amb un extraordinari **Concert**, al pavelló municipal, amb el grup **Héroes de la Antártida**, que van fer un tribut a mític grup Mecano. Més de dues-centes persones, la majoria d'una certa edat, s'ho van passar d'allò més bé ballant i recordant les lletres de les cançons més famoses del grup. L'espectacle va començar a un quart de dotze i es va allargar fins a la una

de la nit, moment en què la marxa va continuar, ja amb un públic més jove, amb el **DJ Sangu**, de Balsareny, i **DJ Trapella**. I així fins que n'hi va haver prou, ben entrada la matinada.

Diumenge 26 d'abril

El diumenge, la festa continuava. Al matí, una comitiva formada per diferents representants municipals —Ajuntament, Comissió de la Festa dels Traginers, Pubi-

lla i Dames d'Honor— es va desplaçar des de la Casa de la Vila, acompanyant una diligència que va recollir totes les representacions dels diferents **Traginers** i **Tragineres d'Honor** que s'esperaven davant de les seves cases, fins a la placeta del Trull, on es va descobrir una nova escultura, en fusta, amb les plaques commemoratives de tots els Traginers d'Honor que hi ha hagut fins ara, amb els seus noms i anys de represen- >>>

tació, i amb espai per anar-hi incorporant noves persones en el futur.

Davant de cada casa s'hi van col·locar unes plaques on consta que allà hi viu, o hi ha viscut, un Traginer d'Honor. El regidor de Festes, **Josep M. Soler Camps**, va fer un breu parlament en referència a cada Traginer d'Honor que allà era representat, mentre tallava la cinta inaugural que sostenia el nou Pubillatge local.

Cap a les 11 del matí, la comitiva arribava a la sala Sindicat per assistir al lliurament de premis del **55è Concurs de Fotografia de la Festa dels Traginers**, en el qual va estar present el conseller de Turisme del Consell Comarcal del Bages, **Eduard Mata**. L'exposició de totes les fotos presentades i les premiades s'ha pogut veure durant els dies de la Festa Major, a la sala petita del Sindicat.

A les 11.30, a la plaça de la Mel, es va commemorar el **30è aniversari del Grup de Recerca amb Gossos de la Creu Roja (ERIE)**. Hi van ser presents, el president de Creu Roja de la Catalunya Central, així com diferents cossos de seguretat i de recerca: Protecció Civil, Mossos d'esquadra, Guàrdia Civil, bombers... Tots plegats van fer un reconeixement al balsarenyc **Enric Bruch**, l'ànima del grup; a una de les voluntàries de molts anys; i a dos representants més del Berguedà. Tot seguit, es va passar al vestíbul del Sindicat, on es va fer una visita guiada a l'Exposició commemorativa que s'hi va instal·lar. I finalment, a la plaça de la Mel, hi va haver un pisolabis per a tothom.

Al migdia també hi va haver un **Concert Infantil**, al pavelló municipal, amb el grup *Els Atrapasomnis*, amb molta

assistència de gent, sobretot de nens i nenes amb els seus familiars.

A la tarda, al Trull, hi va tenir lloc la dotzena edició de la **Cagada de la Mula**, que organitza la Comissió de la Festa dels Traginers, amb importants premis — el millor d'ells, de mil euros —. Enguany la mula va cagar molt aviat. El premi de la cagadeta” (abans del minut 15) va ser per a **Xavier Casaldàliga**, i el premi gros (després del minut 15), per a **Carlos de los Ríos**. Per altra banda, a les 6, el Consell de Joventut i Espai Jove va organitzar, un any més, el **Llançament d'ou** des del Campanar.

A partir de les 6 de la tarda, va començar un extraordinari **Concert** a càrrec de l'orquestra internacional **Selvatana**. Un concert que va promocionar les cançons amb lletres en català, començant per la cançó de

presentació, el *La, la, la* d'Eurovisió, que originàriament havia de ser cantat en català. Els quatre cantants van seguir amb peces com *Te quiero*, de Nino Bravo; *La Bikina*; *Caruso*; *Tot és jazz*, del musical *Chicago*; *Per què he plorat* i *Cançó dels pirates*, de *Mar i Cel*; fragments dels musicals *El Fantasma de l'Òpera* i *Cats*; *Bella Ciao* en català; i cançons de Broadway. També hi va haver peces instrumentals, com *Fantasia ibèrica* (amb trompetes) i una versió de la *Petita serenata nocturna*, de Mozart. La part més emotiva fou la de música catalana, amb el cant de sardanes com *Per tu ploro*, *Maria de les Trenes* i *La Moreneta*; cançons com *Que tinguis sort*, de Lluís Llach; i *El cant de la Senyera*. La forta ovació del públic va fer que interpretessin un seguit de bisos: la popular sardana Girona m'enamora; Amics per sempre; un fragment de la *Marxa Radetzky* de Strauss i

un fragment de *La Traviata* de Verdi. El concert es va allargar ben bé fins a una hora i mitja. Durant el concert, la pluja —gairebé una tradició de la Festa Major— va fer acte de presència al carrer; però en sortir ja no plovia. Seguidament la mateixa orquestra va oferir un lliut **ball de tarda**, amb una selecció dels millors èxits de tots els temps. >>>

Dilluns, 27 d'abril

La Festa Major es va cloure el dilluns 27, dia de la mare de Déu de Montserrat, amb tres actes rellevants: un **espectacle infantil**, al migdia, a la plaça de la Mel, titulat *La llebre i la tortuga*, a càrrec de la companyia **Teatre Nu**. A la tarda, l'**espectacle de teatre** *El substitut* amb el conegut actor **Pep Plaza**, que va aconseguir omplir el Sindicat, amb un públic que va riure i s'ho va passar bé durant

prop de dues hores. I finalment, la cloenda de la festa amb un bonic **espectacle de foc i castell de focs** a càrrec de la colla Peta Fluix.

En resum, una festa molt lluada, variada i participada, que va agradar als balsarenys i forasters que hi van venir. Cal felicitar i agrair l'esforç de tothom qui va contribuir a fer-la possible.

[Vegeu moltes més fotografies al blog del Sarment]

Imatges de Balsareny

Isidre Prat Obradors · Foto: Isidre Prat

Us presentem una nova imatge d'un indret del terme municipal de Balsareny. Sabeu on correspon i alguna dada de la seva història? Trobareu la resposta més endavant, en aquest mateix *Sarment*. També podeu veure-la al nostre blog: www.sarment.blogspot.com.

FRANKFURT LLOBREGAT

Platos combinados - Carne a la brasa

Juan Enrique Chavez - M. Angeles Piedra

Angel Guimerà, 64 - Tel. 93 820 02 22 - 639 93 76 61- BALSARENY

IVET JUNYENT
ADVOCADA

Carretera de Berga 41 Baixos, Balsareny 93 135 68 88 / 623 26 45 26
despatx@ijadvocada.com www.ijadvocada.com

Cafeteria Bar
El Casino

Àngel Guimerà, 17- BALSARENY

Tel. 93 839 64 48

@cafeteria_bar_el_casino

EL CASINO

DES DE 1891

EL CASINO · CARRER ÀNGEL GUIMERÀ, 17 BALSARENY FES-TE SOCI/A PER NOMÉS 15€/ANY!

[facebook.com/casinoBalsareny](https://www.facebook.com/casinoBalsareny) @casinobalsareny

Els balls de Sant Marc 2026

Sarment • Fotos: R.C.

La diada de Sant Marc va portar enguany un dia assolellat i calorós. Després que al matí els **Bastoners** de Balsareny i els Bastoners de l'Institut Escola donessin el bon dia ballant pels carrers del poble, i que, abans de la missa del sant, es beneís i distribuís el panell de **Sant Marc**, com sempre a cura de la pagesia local, un gran repic de campanes, a càrrec dels **Campaners** de Balsareny, va donar el tret de sortida als tradicionals balls. Era migdia (malgrat que el rellotge del campanar, entremaliat, semblava desmentir-ho a les fotos) i la festa es va allargar fins ben bé les dues de la tarda.

La periodista **Mar Poyato** va fer la presentació de l'acte, que van inaugurar els **Dansaires dels Pastorets** de Balsareny amb el *Ball d'Homenatge*.

Tot seguit, la **Cobla Rosaleda** va interpretar la sardana *Records de Balsareny*, de Josep M. Albertí, que fou dansada per una ampla rotllana de sardanistes.

A continuació, les colles de **Bastoners** dels alumnes de 6è de l'Institut Escola, dirigides per **Xavi Vall**, van oferir els tradicionals balls de bastons locals: la *Marxa*, el *Picoteia*, el *Picotí* i el *Rotllet*.

La colla de geganters i grallers **Els K+ Sonen** van fer ballar els gegantons Joan i Mariona, amb la seva música de mossèn Joan Bajona interpretada per la Cobla.

Els diferents grups de **Dansaires dels Pastorets** van presentar després el *Ball Cerdà*, el *Bolero de Torrent*, el *Ball de Nyacres* i el *Ball de Rentadores*, també acompanyats per la Cobla Rosaleda.

Va arribar el torn del **Ball de la**

Faixa, a càrrec dels alumnes de l'Institut Escola Guillem de Balsareny. Al so de la Cobla, van fer dues rotllanes, naturalment amb la figuereta com a punt culminant, que van fer la **Shayla Gari** i la **Ciara Millan**, aquesta durant gairebé vuit minuts.

Seguidament, la colla **Els K+Sonen** van treure a ballar els gegants Bernat de Peguera i Blanca de Bell-lloc, amb la música de *Balsareny més de mil anys*, de Francesc Vila, interpretada per la Cobla Rosaleda.

Els **Bastoners** de Balsareny van fer aleshores una ballada, a la qual després es van afegir els Bastoners de l'escola Guillem.

Tot seguit, la colla dels **Geganters** de Balsareny, amb els seus gegants Marc i Maria i el Merlet, van ballar al so del seu ball propi, compost per mossèn Joan Bajona i inter-

pretat per la Cobla.

L'alcalde **Isidre Viu** va fer un breu acte de reconeixement al Dr. **Josep Cañellas**, present sota del capgròs que el representa, i a la Pubilla i l'Hereu, **Bika Soler** i **Èric Medina**, que aquella mateixa tarda cessarien en el seu càrrec institucional. I van lliurar un obsequi als representants dels diferents grups de cultura popular que havien participat en els actes, tan lluïts, d'aquell migdia.

Les colles geganteres **Els K+Sonen** i **Geganters de Balsareny** van ballar llavors al ritme de les seves pròpies colles de tambors i gralles, per acabar confluint en una ballada conjunta, que va servir per acomiadar aquella bonica diada que posa en valor les tradicions del nostre poble. Moltes gràcies a tothom qui ho fa possible any rere any. [Vegeu moltes més fotografies al blog del Sarment]

Èxit del Dia de les Colònies a Sant Esteve

Isidre Prat - Fotos: Isidre Prat

Cada any, el Museu de l'Aigua i el Tèxtil de Manresa, junt amb l'Associació d'Amics de les Colònies Industrials de l'Alt Llobregat, organitzen el **Dia de les Colònies**. Després de celebrar-se les quatre primeres edicions a Cal Rosal, a Cal Prat, a l'Ametlla de Merola i al Guixaró, totes del Berguedà, aquest any, per primera vegada s'ha fet la diada en una colònia del Bages, i ha estat a la Colònia Soldevila de Balsareny.

La diada va tenir lloc el divendres 1 de maig, amb unes activitats que van ocupar matí i tarda, centrades a la plaça de l'església de Sant Esteve.

Després de molts anys, l'ambient sociocultural tornava a la colònia, on actualment els habitatges estan completament buits i només hi ha activitat a la fàbrica els dies laborables; una fàbrica dedicada al tèxtil durant molts anys (fins al 1993), però actualment a mans de l'empresa Texpack (des de 1997), dedicada als cartinatges, amb les instal·lacions reformades.

Al matí hi va tenir lloc una **ruta guiada** per descobrir el patrimoni industrial i natural de Balsareny. Les inscripcions calia fer-les per Internet, en una adreça del Parc de la Sèquia, l'organisme que gestiona el Museu de l'Aigua i el Tèxtil. S'hi van apuntar més d'un centenar de persones de Balsareny i de molts llocs de les nostres comarques; moltes eren antics residents de la colònia, que van viure una jornada de retrobament molt emotiva.

Abans de començar la ca-

minada hi va haver un petit parlament per saludar i donar la benvinguda, per part d'**Eudald Serra**, president del Museu; **Ramon Viladomat**, president dels Amics de les Colònies de l'Alt Llobregat; l'alcalde de Balsareny, **Isidre Viu**; el regidor de Cultura, **Jordi Vilanova**; i **Pep Cañellas**, president del Centre Excursionista de Balsareny, que va presentar la caminada.

En un matí ben assolellat que convidava a fer una mica d'esport, prop de les 10 va començar la caminada, que va transcórrer paral·lela al riu. Primer de tot es va fer un petit recorregut circular cap a la resclosa de Sant Esteve, una meravella per la seva magnitud i per la gran quantitat d'aigua que actualment hi raja; s'hi va anar travessant la colònia pel bonic passeig de plàtans, que encara es conserven. En tornant, es va seguir pel corriol arran de riu des de sota l'església fins a la Rabeia, on es va seguir cap a cal Roqueta, per després tornar a baixar al riu fins a la resclosa dels Manresans.

Al mirador de la resclosa hi va haver un pisolabis, amb coca, menudalles i begudes per a tothom. Tot seguit, la gent es va desplaçar uns dos-cents metres més enllà, per fer una parada enmig del bosc de ribera, on Eudald Serra va parlar de la síquia i **Krishna Sivillà**, ambientòleg i coordinador pedagògic del Parc de la Sèquia, va explicar els detalls del bonic bosc de ribera de la zona, amb la verneda més important del Bages; i de la roureda amb diferents espècies d'aurons concentrades en un mateix espai.

Seguidament es va iniciar el

camí de tornada cap a Sant Esteve, amb el mateix itinerari que en el camí d'anada; només que l'arribada es va fer pujant per les antigues escales que donen a la font dels Escolans, darrera els absis de l'església.

Cal a les dues de la tarda, hi va haver un **dinar popular** a la mateixa plaça de l'església, sota l'aixopluc d'una gran carpa instal·lada per l'Ajuntament de Balsareny. La majoria dels caminants van quedar-se a dinar, encara que no tots. També hi va haver gent que es va inscriure al dinar sense haver anat a la caminada. >>>

Hi van haver 120 comensals i va elaborar el dinar un servei de càtering de Solsona, que va oferir una amanida, fideuà — que es podia repetir— i flam de postres.

Com a sobretaula hi va haver diversos parlaments. A més dels presidents del Museu i dels Amics de les Colònies, també van parlar diverses persones que van viure a la colònia, sobretot la seva infància i joventut, explicant com era la vida a la colònia, a la fàbrica i els seus records. També va intervenir l'alcalde Viu, vinculat a la colònia. Tots ells, entre altres coses, van lamentar l'estat d'abandonament dels pisos i van desitjar que en un futur tant de bo s'hi pogués fer alguna cosa. Igualment, va parlar **Ramon Soler**, fill del Guixaró, autor de diversos llibres sobre les colònies tèxtils i les mines del Berguedà, que ha vingut en moltes ocasions a la biblioteca de Balsareny a fer conferències. Finalment, Pep Cañellas es va referir a la importància d'una caminada com la que s'havia fet al matí, que més que anar a fer molts quilòmetres —tan sols cinc— havia servit també per anar veient i comentant les fites del recorregut,

el nostre patrimoni natural, social i industrial.

Per cloure la jornada, cap a les quatre de la tarda hi va haver una **audició de sardanes**, a càrrec de la cobla **Ciutat de Granollers**. La darrera de les sardanes va ser la recentment recuperada A l'ombra de Sant Esteve, dedicada a la colònia i enregistrada per aquesta mateixa cobla.

Durant el dia, en una carpa de l'organització, hi van haver a la venda diversos llibres i contes infantils sobre la síquia i la resclosa, editats els darrers anys. En conjunt, va ser una jornada de retroba-

ment de veïns, d'emocions, i també un dia cultural i de reconeixement de la colònia Soldevila, i de passada també de la Rabeia, com a elements del nostre patrimoni industrial. També va servir per conèixer millor el nostre entorn natural. Per altra banda, l'església de Sant Esteve va estar oberta tot el dia i molta gent la va poder visitar. A dintre s'hi va exhibir un vídeo sobre la història i la vida a la colònia, elaborat fa uns anys pels Amics de la Colònia Soldevila i la Rabeia, on, per exemple, s'esmenten els noms de les famílies que vivien als pisos dels dos carrers, el carrer Vell i el carrer Nou.

Darrerament els organitzadors han renovat els cinc bancs que rodegen la plaça. Tant de bo sigui un símbol de recuperació i conservació de la colònia, o almenys d'una part, en el futur. L'església es troba en un bon estat de conservació i potser, amb alguna actuació, es podria conservar millor tota la plaça i la part del darrere de l'església, on hi ha la font dels Escolans, de mossèn Joan Bajona.

A més dels organitzadors esmentats, a la jornada hi van col·laborar els Amics de la Colònia Soldevila i de la Rabeia, el Centre Excursionista de Balsareny, el Cercle Cultural de Balsareny, el Consell Parroquial i l'AEIG Guillem de Balsareny; i, de forma especial, l'Ajuntament de Balsareny, al qual els presidents del Museu de Manresa i dels Amics de les colònies de l'Alt Llobregat van mostrar el seu agraïment.

En aquesta adreça de YouTube podeu veure un vídeo de la jornada, d'uns cinc minuts, elaborat pels Amics de la Colònia Soldevila i de la Rabeia: <https://youtu.be/09k7gU5WwXA>

Agraïment

Amics de la Colònia Soldevila i Sant Esteve

El grup d'Amics de la Colònia Soldevila i la Rabeia que vam assistir, el divendres 1 de maig, a la cinquena edició del Dia de les Colònies Industrials de l'Alt Llobregat, volem adreçar-nos a tots els organitzadors de la festa. La raó és que volem fer públic el nostre agraïment a tots ells. En primer lloc, al Museu de l'Aigua i el Tèxtil de Manresa i a l'Associació d'Amics

de les Colònies Industrials de l'Alt Llobregat, pel fet de triar les nostres colònies per fer la celebració d'aquest dia. I també, per suposat, a l'Ajuntament de Balsareny, al seu batlle i, molt especialment, al seu regidor de Cultura Sr. Jordi Vilanova.

Gràcies per la bona organització de l'itinerari del matí (des de la Colònia Soldevila, cap a la Rabeia, fins a la resclosa dels Manresans), per

les explicacions de la importància de l'aigua, de la síquia i sobre el bosc de ribera de la zona de sota el castell de Balsareny. Pel piscolabis, pel dinar i per l'audició de sardanes amb la Cobla Principal de Granollers.

Qualsevol retorn a la Colònia Soldevila i la Rabeia ens transporta al nostre passat i ens desperta els records de vivències personals i grupals que ens omplen d'emocions.

Això no obstant, ens dol i ens fa molta tristor veure el mal estat dels habitatges de la Colònia Soldevila i la desaparició d'edificacions de la Rabeia; potser ja hem fet tard, algunes pèrdues ja no tenen solució, però amb el que tenim caldria buscar, més aviat que tard, una solució per no deixar perdre l'important patrimoni arquitectònic, industrial i social que queda de les colònies industrials.

Slim Safont i Wedo Goas, artistes i muralistes de professió

Lluïsa Coma, Isidre Prat i Alfred Selgas
Fotos: Sònia Orriols, Sarment

L'artista berguedà **Slim Safont** i en **Wedo Goas**, de procedència gallega, han convertit el mur de la residència El Carrilet d'AMPANS en un recorregut visual per la memòria del transport a Balsareny. El projecte uneix art urbà, història local i participació ciutadana.

Un mural amb memòria ferroviària

Slim Safont i Wedo Goas han pintat el mur de formigó de la residència El Carrilet. El mural esdevé un llibre d'imatges que recorre la memòria del transport a Balsareny: des dels carros fins al tren del Carrilet, tant de mercaderies com de viatgers, un tren que durant anys va marcar la vida del poble. No és casualitat que l'obra s'hagi realitzat precisament en aquest indret, ja que la residència ocupa l'espai de l'antiga estació.

Aquest projecte és una línia del temps temàtica construïda a través d'imatges i ha nascut de la col·laboració entre l'equip de govern de l'Ajuntament, els artistes i la

residència. A més, va incloure una jornada participativa amb els residents, als quals se'ls va explicar el projecte i van poder pintar una part del mural.

El procés de producció ha estat ràpid, però molt elaborat: primer es va aplicar una capa d'imprimació; després es va quadrillar l'espai i, durant la nit, es van projectar les imatges per dibuixar-ne l'esquema. Finalment, tota l'obra es va pintar a mà alçada.

Slim Safont i Wedo Goas ens han explicat que els ha agradat participar en aquest projecte perquè les imatges "estan ben triades i comuniquen molt bé una història local". També han destacat la bona comunicació amb els impulsors i el fet de treballar sobre una proposta molt definida.

Dels grafitis al muralisme

Però, qui són aquests artistes?

L' Slim Safont ja a l'escola i a l'institut dibuixava durant les classes, encara que això no sempre agradava als professors. Amb només 12 o 13 anys va adoptar el nom

d'Slim com a grafiter. Tot i que a Berga no s'oferia Batxillerat artístic, posteriorment va cursar Belles Arts a la universitat, demostrant que la motivació artística sempre havia estat present en ell. Allà ja es van conèixer amb en Wedo. Tots dos venien del món del grafit i els interessava la pintura en gran format.

Consideren que el grau de Belles Arts era excessivament conceptual i que oferia poques eines per a la vida professional. Per això, tant ells com altres companys es defineixen en bona part com a autodidactes. El seu progrés l'atribueixen a les hores d'esforç i treball que hi han esmerçat, així com a la possibilitat d'haver pogut treballar amb altres artistes.

L'Slim cap als 22 o 23 anys va començar a dedicar-se professionalment al muralisme. Una estada de dos mesos als Estats Units va marcar un punt d'inflexió en la seva trajectòria. Des d'aleshores ha pintat a dinou països, entre els quals Xile, Alemanya, Suècia, França o Itàlia.

En Wedo també és un mu-

ralista amb una trajectòria consolidada, a qui li agrada captar la cultura i les problemàtiques socials en les seves obres: li interessa reproduir la mitologia dels llocs que li expliquen. Té murals per llocs d'Europa, Àfrica i Àsia. També ha treballat en escenografia i disseny en la part visual del món musical. Actualment treballen en l'empresa Simultanis i els contractes els fan sobretot a través de festivals, ajuntaments i institucions. Amb els anys han desenvolupat un estil propi i un discurs artístic personal que els permet gaudir de més llibertat creativa. Les ciutats i entitats els conviden perquè volen tenir una obra original seva.

Els seus encàrrecs poden ser privats —decoració, marques, logotips o escenografies— o públics, especialment vinculats a la memòria local, les tradicions i la cultura popular. Els seus murals tenen una doble lectura: vistos de lluny mostren la imatge global gairebé fotogràfica; vistos de prop revelen la força de la pinzellada i el traç, elements essencials del llenguatge pictòric que desenvolupen. »»»

A més dels murals, cadascú evoluciona en un àmbit més personal. L'Slim participa en exposicions i galeries d'art, com la Sala Parés, així com en altres mostres a París o Itàlia. En aquests espais presenta fotografies, vídeos del procés creatiu i pintures a l'oli. Sovint incorpora codis QR perquè el públic pugui connectar amb el procés de producció de les seves obres.

En Wedo en el treball d'estudi fa maquetes per a projectes; ara ja en té una bona col·lecció i també vol exposar-les. La part escultòrica sempre li ha interessat.

L'art com a mirada social

L'Slim (amb qui vam mantenir més conversa per raons d'horari) ens va explicar que entre les seves influències cal destacar el muralista mexicà Diego Rivera, conegut per les seves obres de fort contingut social en edificis públics de Ciutat de Mèxic.

Moltes de les creacions de Slim també tenen una mirada crítica i social, probablement la vessant creativa més personal i la que més el satisfà. Li agrada arribar a un barri o a un país, observar el paisatge, l'entorn i les persones, parlar amb la gent i construir un fil conductor que acaba inspirant la seva obra.

Tant l'un com l'altre coincideixen que el seu interès no és només decorar ciutats, sinó transmetre un missatge.

Aquesta manera de treballar al carrer també els permet parlar amb la gent i compartir el procés creatiu amb les persones que observen l'obra.

Participació d'alguns residents del Carrilet d'AMPANS

Un grup de set residents van participar pintant una part del mural amb pinzell o corró. Al principi aquests joves es mostraven seriosos, se'ls va explicar el procés i ben aviat es van animar a fer preguntes. Tot seguit, tres o quatre es van animar a pintar i els van ajudar a cobrir les parts planes del mural. La jornada

participativa també va donar al projecte una dimensió humana i comunitària, fent que els residents poguessin sentir el mural com una obra una mica seva.

L' Slim, en la conversa, transmet calma, precisió i unes idees molt clares, una quietud que contrasta amb el ritme intens de producció que exigeix el muralisme. En Wedo té una mirada viva i encomana entusiasme quan parla de l'obra i de l'objectiu del muralisme. La pintura, en el cas d'ells dos, sembla anar més enllà de l'ofici. Els viatges, les experiències i el contacte amb realitats diferents alimenten una obra que combina sensibilitat social i recerca personal.

Slim i Wedo, us desitgem una llarga trajectòria en aquesta professió cada vegada més reconeguda dins el món artístic. Heu aconseguit crear una signatura pròpia i una obra amb personalitat. Segurament molts veïns de Balsareny s'han aturat aquests dies per observar-vos treballar i felicitar-vos per una obra que ja forma part del paisatge urbà del poble.

portespuiig
 PORTES METÀL·LIQUES - BARANES
 FERRO - ALUMINI - INOX
 93 839 65 87 - 639 382 050
 La Rabeia - 08660 Balsareny
 portespuiig@hotmail.com
 www.portes-puig.com

LA PAROCKIA
 cafeteria musical
 Barcelona, 4 - BALSARENY
 Tel. 93 820 04 32
 laparockia@gmail.com
 Facebook: parockia

Mural commemoratiu del Carrilet a la residència d'AMPANS a Balsareny

Sarment • Fotos: Jordi Vilanova

L'any 1885 va arribar a Balsareny el Carrilet, el tren de via estreta que comunicava Manresa amb Olvan i després amb Guardiola de Berguedà. Construït per la societat "Tramvia o Ferrocarril Econòmic de Manresa a Berga", aquest servei ferroviari —que transportava passatgers i mercaderies (cotó, carbó, ciment i manufactures de les fàbriques tèxtils del Llobregat), va funcionar fins al 30 de juny de 1973.

En el terreny on hi va haver l'antiga estació de Balsareny, avui la Fundació AMPANS hi té una residència per a atendre persones amb discapacitat intel·lectual i trastorns de conducta; un centre que precisament porta per nom "El Carrilet" en record de la història del lloc. En vam informar sobretot amb motiu de la seva inauguració, el 12 de juliol de l'any passat.

Quan es construïa el centre, ja s'hi van integrar les pedres de l'antiga andana de l'estació, visibles des de l'avinguda del Carrilet. Ara, l'Ajuntament ha signat un conveni amb la Fundació

AMPANS per fer-hi pintar un mural commemoratiu.

Així, un dels murs de formigó de la residència, de 47 metres de llargada, paral·lel a l'avinguda del Carrilet, és des d'ara testimoni d'una recreació artística amb cinc fases del passat balsarenenc: el transport amb carros de traguiners, l'arribada del Carrilet, la connexió social amb el tren com a vida quotidiana, la funció econòmica i la industrialització, i el seu declivi i desaparició. Les imatges reproduïxen algunes fotografies antigues cedides a tal efecte pel Cercle Cultural de Balsareny i per en Jordi Sarri dels seus fons respectius.

El mural l'ha fet el conegut artista **Slim Safont**, que n'ha

pintat arreu del món, juntament amb el seu company d'equip, Wedo Goás; a més alguns residents del centre han participat en la confecció. Vegeu-ne un article a part en aquest mateix Sarment.

L'Ajuntament, impulsor de la iniciativa, ha vist amb bons ulls aquesta obra, ja que, a part d'embellir una paret, principalment grisa, creu que hi ha moltes similituds entre

l'antiga estació i la nova residència, ja que considera que ambdós equipaments constitueixen «un lloc de trobada, d'arribada i de partida; d'encreuaments de persones i de vides; un indret en el qual pots trobar algú que formarà part del teu viatge vital. La vida és plena de "trens", d'oportunitats que passen constantment per davant nostre; i sens dubte la residència El Carrilet n'és una.»

PUJA A LA BICI!

FES ESPORT
I GUANYA SALUT

La **Diputació de Barcelona** i els ajuntaments de la província treballem per tenir **equipaments esportius de qualitat** i una vialitat segura on practicar el **ciclisme**.

www.diba.cat/foment-ciclisme

Diputació
Barcelona

Xènia Artigas: passió per la ciència i l'educació

Lluïsa Coma i Dèlia Ortega - Fotos: Xènia Artigas

Xènia Artigas Cruz, estudiant de primer de batxillerat a l'escola Vedruna de Navàs, ha guanyat el premi "**Protagonistes del Demà**" del Rotary Club Manresa-Bages en la seva 33a edició. Aquest guardó, impulsat per grups locals i pel Rotary Internacional, reconeix l'emprenedoria, el lideratge, la creativitat i el treball en equip dels participants.

Xènia, en què va consistir la teva participació al concurs 'Protagonistes del demà'?

L'escola Vedruna ens va proposar a set alumnes participar-hi. El concurs té diverses parts. La primera fase consta de diferents activitats; en una primera fase vam fer activitats en grup, com una cursa d'orientació i tirolina, per conèixer-nos i fomentar la convivència i la col·laboració entre els participants dels diferents centres. També hi va haver presentacions, a càrrec de professionals de diversos àmbits, que van oferir-nos una visió pràctica de la realitat laboral i van posar en relleu el lideratge, l'adaptabilitat i el treball en equip, així com la importància de connectar el talent jove amb el teixit empresarial. En aquest procés es van triar uns líders; un de cada grup de la cursa d'orientació i un altre entre tots els participants, que érem 60. A partir de les votacions van quedar vuit finalistes, i jo en vaig ser una.

Una vegada feta la primera selecció, com va continuar el concurs?

Després vam fer una prova escrita: en 20 minuts havíem de redactar un text sobre la

La Xènia amb els seleccionats i finalistes del premi Rotary

nostra visió del futur, que ens agradaria canviar i que hi podríem aportar. Els vuit finalistes en vam fer la lectura i el jurat em va escollir com a guanyadora. També va ser seleccionat per a la final un altre alumne de la nostra escola, l'**Adam Guemili**.

Quin tema vas desenvolupar en el teu escrit?

El meu escrit parlava sobre "Educació i Ciència". M'agrada pensar que aprendre no és un càstig, sinó un privilegi que ens ajuda a entendre i a descobrir. M'apassiona la ciència; crec que té una part d'art que sense les lletres no es pot apreciar del tot. Els grans pensadors de l'antiguitat eren filòsofs i científics, perquè sense preguntes no hi ha ciència. Per això considero que no s'ha de separar ciències i lletres de manera tan radical, ja que la seva fusió ens permet veure més enllà de la superfície. En el fons, volia reivindicar la importància del pensament crític en un context cada vegada més influït per la intel·ligència artificial.

Quina va ser la teva reacció en rebre el premi?

Primer, sorpresa, perquè hi participava sense expectatives. Després, satisfacció. Quan vaig arribar a l'escola tot eren felicitacions, perquè

feia vint anys que s'hi presentaven sense haver guanyat mai.

En què consisteix el premi?

És una estada de quinze dies en uns campaments internacionals de Rotary a Europa. S'hi poden triar àmbits com política, ciència, mediació de conflictes, etc. A més, hi ha activitats lúdiques i convivència amb joves de diferents països, cosa que permet practicar l'anglès i conèixer noves cultures.

D'on et ve l'interès per la ciència?

Diria que des de petita sempre he tingut molta curiositat. A casa hi he trobat el suport: amb el meu pare hem compartit moltes estones buscant respostes i la mare m'ha ofert les possibilitats a nivell de recursos per continuar investigant i alimentant aquesta curiositat. Dos aliats indispensables.

També has participat en altres programes científics, oi?

Sí, formo part del programa Joves i Ciència que impulsa la Fundació Catalunya La Pedrera, que promou vocacions científiques entre els joves que cursen quart d'ESO en centres educatius de Catalunya. Quan es va obrir la convocatòria jo era als Estats Units, però vaig poder fer una sol·licitud especial. Després d'una prova en línia i de presentar la meva motivació i contacte previ amb la ciència em van acceptar.

En què es basa aquesta experiència prèvia? Perquè ets molt jove...

Tot i ser estudiant de quart d'ESO, ja havia fet cursos d'estiu per a joves a la UPC i als Estats Units vaig cursar una assignatura d'Astronomia. Per entrar al programa també vaig haver de presentar cartes de recomanació, entre les quals la del meu professor d'astronomia, **Brian Luzietti**, de la Joel Barlow High School a Connecticut.

En què consisteix exactament el programa "Joves i Ciència"?

És un programa que té una durada de tres anys. L'estiu passat vaig participar en >>>

Dinar del premi Rotary

un seminari d'astronomia al Pirineu, amb una estada de quinze dies combinant teoria i pràctica, a part d'activitats lúdiques. Després vam haver d'escriure un article científic; el meu tractava sobre Les nanes marrons, un tipus d'estrella sobre el qual encara hi ha moltes incògnites. Jo em vaig centrar en com s'originen aquests cossos celestes, comparant dades d'estrelles de massa com la del nostre Sol amb dades de nanes marrons, intentant concloure si aquestes últimes es podrien haver format a través del mateix mecanisme que les estrelles de massa mitjana o no. Gràcies a aquest treball, aquest proper estiu faré una estada a l'Institut d'Astrofísica de les Canàries, on podré observar i aprofundir en l'estudi de les estrelles. El tercer any hauré d'escollir un centre de recer-

Grup del programa de la Fundació La Pedrera

ca, a qualsevol lloc del món, per viure de prop com és la investigació científica.

Parlar amb la Xènia és descobrir una curiositat insaciabile i

una gran capacitat de reflexió. També hem comentat la seva estada d'un any als Estats Units, una experiència que li ha permès créixer personalment i guanyar molta

autonomia. Tal com ens explica, des del primer moment va decidir implicar-se plenament en el nou entorn i deixar en segon pla el seu dia a dia habitual fins aquell moment, amb l'objectiu d'aconseguir una integració real. Aquesta vivència també li ha permès comparar diferents sistemes educatius i valorar la importància de la inversió en educació per part de les administracions locals que financen els seus propis instituts.

Observació d'estrelles

Resposta a Imatges de Balsareny

Isidre Prat Obradors · Foto: Isidre Prat

Com heu vist, era molt fàcil! Es tracta del pont del Riu. Es troba al sud-est del nucli urbà, a la carretera que va cap a Avinyó, i per sota hi passa el Llobregat. Les seves coordenades són (1.85965,1.87995). Té 80 metres de llargada. Té cinc arcs grossos i, en un extrem, hi ha un altre arc, molt petit, per sota del qual passa la síquia. Està fet sobretot amb pedra sorrenca, abundant a la nostra zona. Es va

construir a finals del segle XVIII, concretament el 1797, i el seu autor és Roc Garcia de la Encina, un prevere nascut a la província de Valladolid que va venir com a rector de Balsareny. Home il·lustrat, tenia coneixements d'enginyeria, i ell mateix va dissenyar els plànols del pont i va dirigir l'obra. La plaça Roc Garcia (popularment, plaça de l'Església) li està dedicada.

A finals del segle XIX es va eixamplar a la part superior

del pont i s'hi van posar baranes; i precisament ara s'ha tornat a remodelar d'una forma total, ja que estava en mal estat, amb plaques de formigó, per fer les voreres més segures, i la substitució de les baranes centenàries.

Després de més de mig any d'obres, i d'estar tallat al trànsit, finalment es va tornar a obrir el passat mes de febrer. Podeu trobar-ne més informació al Mapa del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona.

Clínica Podològica
Zayas

Deysi Zayas Núm. Col. 1901

C. Bruc, 50 Balsareny 667 51 70 90 deysizayas@gmail.com

Llibreria EL TRÈVOL

Astrid Serrano Fusté

C/ Creu, 29 - Tel. 93 839 65 50 - BALSARENY
trevolbalsareny@gmail.com

Impacte i colonització de la canya als cursos fluvials: Millora de la qualitat ambiental i naturalització de la riera del Mujal

Sergi Fontseca Riera

Fotos: Grup de treball de Medi Ambient. Balsareny

La canya (*Arundo donax*), tot i formar part de la imatge tradicional dels paisatges fluvials mediterranis, és una espècie exòtica invasora originària de l'Àsia oriental. La seva gran capacitat de creixement i regeneració li permet colonitzar ràpidament cursos fluvials, on forma canyers densos i monoespècífics que empobreen la biodiversitat i dificulten la regeneració del bosc de ribera autòcton.

A Catalunya, la seva expansió no depèn dels majestuosos plomalls que exhibeixen durant la tardor ja que les llavors que produeixen no són fèrtils, la seva reproducció es fa per propagació vegetativa mitjançant rizomes subterranis. Aquests òrgans acumulen nutrients i generen anualment noves canyes, fet que explica la gran resistència i persistència de l'espècie. Fins i tot fragments de canya seca poden rebrotar si troben condicions favorables d'humiditat i insolació.

Històricament, la canya havia

Desequilibri ecològic de la llera d'un curs fluvial colonitzat per un canyer que no hi deixa créixer el bosc de ribera (foto: Sergi Fontseca Riera)

estat aprofitada en agricultura, construcció i artesanía. La sega periòdica i la crema controlada limitaven la seva expansió i afavorien la regeneració de canyes noves destinades a usos humans. Amb l'abandonament progressiu dels aprofitaments rurals tradicionals, però, la canya ha quedat sense control i s'ha expandit massivament, convertint-se en un exemple clar dels efectes ecològics derivats del canvi ambiental global que es manifesta en la pèrdua dels usos tradicionals del territori.

Als ecosistemes fluvials me-

diterranis, la presència extensiva de canyers genera importants impactes ecològics i hidrològics. La canya competeix de manera molt efectiva amb el bosc de ribera autòcton —format per verns, salzes, freixes o àlbers—, impeding-ne la regeneració. A diferència d'aquestes espècies, que creen estructures vegetals diversificades i estableixen les ribes amb arrels profundes, els canyers formen masses homogènies, amb poc valor ecològic i baixa capacitat d'acollida per la flora i la fauna.

Durant les riuades, les can-

yes seques s'arrenquen amb facilitat i són transportades aigües avall, i s'acumulen en ponts i passos estrets, augmentant el risc d'inundacions. En canvi, els arbres dels boscos de ribera autòctons tendeixen a inclinar-se dissipant l'energia de l'aigua sense ser desarrelats. Aquesta diferència funcional és clau per entendre la importància de restaurar la vegetació natural de ribera.

Els incendis constitueixen un altre factor crític. Els canyers cremen amb molta facilitat i propaguen ràpidament el foc entre les dues ribes. Després de l'incendi, la canya es regenera encara amb més vigor gràcies a l'augment de la insolació, l'enriquiment del sòl en nutrients i la seva adaptació ecològica resistint al pas del foc. Les espècies autòctones fluvials, molt menys adaptades als incendis, tenen més dificultats per recuperar-se, afavorint encara més l'expansió de la canya.

La seva eliminació és complexa i requereix actuacions sostingudes en el temps. Entre les tècniques més >>>

Ràpid creixement dels rebrots de canya en una mota estassada (foto: Sergi Fontseca Riera)

L'expansió dels canyers enmig les lleres de rius estacionals mediterranis és el veritable problema de taponament dels ponts en les riuades mediterrànies (foto Sergi Fontseca Riera)

efectives destaquen l'extracció manual dels rizomes, l'ús de maquinària lleugera en trams molt degradats, la inundació controlada en cursos permanents i la cobertura del sòl tapant els rizomes amb mantes de materials biodegradables per impedir el rebrot. Aquesta darrera tècnica és la que s'ha aplicat a la riera del Mujal, combinada amb la restauració de la vegetació autòctona de ribera i que es trobava molt degradada.

La recuperació del bosc de ribera és l'estratègia més efectiva a llarg termini. La canya no tolera bé l'ombra i, quan el bosc madura i desenvolupa una coberta vegetal densa capaç d'interceptar els raigs solars, la seva expansió disminueix de manera natural. Tot i això, aquest procés requereix anys de seguiment, manteniment i gestió activa, doncs la canya creix molt ràpid i el bosc de ribera evoluciona lentament.

La restauració ecològica de

La canya és molt poc densa i seca: això en facilita molt la propagació dels incendis pels canyers (foto Sergi Fontseca Riera)

la riera del Mujal representa una oportunitat per recuperar el nostre patrimoni natural, millorar el seu sistema fluvial, augmentar la biodiversitat, estabilitzar les ribes i reduir els riscos associats a inundacions i incendis. Més enllà del control d'una espècie invasora, es tracta de restablir la dinàmica pròpia dels ecosistemes de ribera i reforçar-ne la resiliència davant de la crisi climàtica. *Vegeu al blog del Sarment una versió més extensa d'aquest article.*

Cobertura dels rizomes de la riera del Mujal amb plàstics biodegradables per eliminar els canyers (foto Gerard Feliu)

Ruta geològica per Balsareny (II)

Isidre Prat Obradors · Foto: Isidre Prat

Aquest mes acabem la ruta geològica pel terme de Balsareny, que es va fer el dissabte 21 de març amb el geòleg manresà **Josep Maria Mata i Perelló**.

Els nous verns i pollancre de la resclosa

La segona part de la ruta comença a la resclosa dels Manresans, on es poden veure les noves plantacions: la majoria són verns i hi ha alguns pollancre i arbustos, que es van plantar perquè les obres de la resclosa van malmetre una part de la vegetació de l'indret.

El meandre del riu a la Rabeia

Seguint el camí cap al nord, vora el riu, es passa pel meandre de la Rabeia, que és molt pronunciat. Cal destacar que en la seva part convexa es dipositen els materials que arrossega el riu després d'arrenclar-los de la part còncava, a l'altra banda, on l'excavació del riu ha deixat el penya-segat dels plans del Vilar. Josep Maria Mata va comentar que en alguns meandres —no és el cas d'aquest— hi ha dipòsits dels anomenats "placeres", acumulacions de minerals valuosos, que s'hi acumulen perquè són pesats i resistents, com l'or i l'estany. Per

La balma de la cruïlla de Cal Castellà, a la Rabeia

exemple, al Segre es poden trobar petites partícules d'or entre les graves i sorres dipositades pel riu —a Balaguer hi ha un Centre d'Interpretació de l'Or, que munta activitats.

Dues balmes

Continuant pel meandre, a la cruïlla de Cal Castellà, hi trobem una balma d'uns cinquanta metres de llargada i uns dos metres de fon- >>>

18 Racons del Bages i el Moianès

dària màxima. És semblant a la que hi ha al bosc dels aurons, proper a la resclosa, que va servir d'aixopluc durant anys a l'antic siquiaire; però aquesta darrera és més curta. Totes dues es van formar per l'erosió de roca tova, com les argiles, entremig de roca més dura que encara aguanta, de gresos i calcàries.

El pou d'aigua

Passem per l'esquerra de cal Roqueta fins a trobar la carretera de la Rabeia, on hi ha un pou d'aigua restaurat, en un revolt, sota la masia del Lledó de Trascastell. El vàrem descriure a Imatges de Balsareny (Sarment núm. 549, octubre 2024) i és patrimoni de la Diputació. Continuem cap a l'oest en direcció al Castell.

L'anticlinal de Balsareny

Ens creuem amb el camí de la via. En la cruïlla, seguim només cent metres a la dreta (direcció a Navàs), per veure els majestuosos estrats del flanc meridional de l'anticlinal de Balsareny, inclinats cap al sud. Josep Maria Mata va comentar que l'anticlinal de Balsareny continua amb el de Súria. El de Balsareny és més lax, o sigui, el pont que fa no és gaire pronunciat, comparat amb el de Súria, que fa més pont —el poble Vell de Súria es troba sobre uns estrats molt inclinats—.

Les capes vermelloses, inclinades cap al sud, sobre què s'assenta el Castell de Balsareny (són de la Formació Artés)

El turó del Castell

Tornem els cent metres enrere i seguim la carretera amunt fins a la capelleta de Sant Antoni. Tot seguit, pugem fins al Castell i l'església romànica i els comentem. També ens fixem en l'impressionant mur de pedra seca que separa els dos monuments; a més de veure unes bones vistes del Pirineu. Donem la volta per tot el recinte del Castell i tornem a baixar. Des de la pista ampla es veuen molt bé els estrats gruixuts vermellosos sobre els quals s'assenta el Castell. També estan inclinats cap al sud, perquè, de fet, el Castell es troba sobre el vessant meridional de l'anticlinal.

Els materials vermellosos del recorregut, de pedra sorrenca i margues, pertanyen a la Formació Artés (de l'Oligocè, fa uns 30 milions d'anys).

L'estructura d'una de les antigues capelletes que seguïen fins al castell, on es feien les parades del Via Crucis

La torreta i les restes d'una capelleta

A la falda de la muntanya agafem un camí a l'esquerra (poc abans d'arribar al Sant Antoni), que va baixant per un terra molt empedrat de calcoarenita. Al cap de poc arribem a la Torreta, el fortí carlí, que es manté força bé.

El pont sobre la riera del Mujal, on hi havia l'antiga palanca

Ja en vàrem parlar a Imatges de Balsareny (núm. 514, juliol 2021). Es va construir al segle XIX, sobretot amb la pedra sorrenca que hi havia a l'entorn.

Continuem baixant per un corriol, passant per les restes d'una de les capelletes del Via Crucis que hi havia hagut. Tot i que es van destruir per la guerra, aquesta conserva tota l'estructura, amb teulada i tot, però sense res a dintre.

El pont de la riera del Mujal

Finalment, passem pel carrer de la Costa del Castell, a la vall de la riera del Mujal, i veiem que, a l'altra banda —carrer de la Riera— les cases també es troben sobre estrats inclinats, reforçats amb murs. A més hi ha una esllavissada, segurament deguda a les darreres pluges.

Després de passar pel pont de la Riera —antiga palanca de fusta—, tornem cap al poble, passant pel túnel de l'Ajuntament i pel Repeu, per observar la font dels Enamorats, de Mn. Joan Bajona, fins arribar a l'Institut Escola.

El total de la ruta, entre les dues parts, va ser d'uns 6 km. Un recorregut gairebé igual és el que es troba a l'aplicació del mòbil *Natura local*.

La Torreta, feta bàsicament amb pedra sorrenca

Jaume Masplà, en el record

R.C.

Als 82 anys ens ha deixat en **Jaume Masplà i Soler**, un balsarenenc que ha deixat una forta empremta en el teixit cultural del nostre poble. Des d'un perfil discret, sempre ha estat un col·laborador necessari en tota mena d'activitats que es fessin a Balsareny: un "pencaire" dels millors, tothora disposat a ajudar en allò que fes falta, que mai no va tenir un no per a ningú, sense demanar protagonisme però alhora sense fallar mai, i sempre aportant un toc d'alegria i d'humor en tot el que feia.

Format en el món de l'Es-

cotisme, on juntament amb altres joves va interioritzar lemes com "sempre a punt" i "tant com puc", el recordem en la dècada de 1960 formant part de l'equip del "Carrusel", un espectacle modern i avançat al seu temps, que va arribar a aplegar una notable colla de jovent fent música, teatre i humor. Encara el 2023, juntament amb altres membres del grup, va participar en l'enregistrament del vídeo sobre el Carrusel que podeu trobar al web Memòria de Balsareny.

El 1974 va ser membre de la primera associació de pares i mares d'alumnes de l'escola Guillem de Balsareny. Tam-

bé va ser des dels inicis un ferm col·laborador del Cercle Cultural de Balsareny, i entre altres coses era un dels puntals que, entre 1979 i 1984, van fer possibles els Festivals d'Estiu; i fins a la fi ens ha ajudat a repartir la revista *Sarment*. També va treballar molt de temps ajudant a muntar, sempre amb altres companys, el Rebost del Traginer, perquè sentia la Festa dels Traginers com una cosa molt del poble. Així mateix va col·laborar en les cavalcades dels Reis de l'Orient, i durant molts anys ha format part del grup de tramoies dels Pastorets de Balsareny. A tot arreu era el primer d'arremangar-se, tot i saber que generalment

no sortiria a les fotografies; però estava content d'ajudar, perquè tot ho feia envoltat d'amics amb qui compartia il·lusions i entusiasme.

Encara no fa un any que se'n va anar, massa aviat, la seva esposa, la **Paulina Galera Patón**, que també cooperava amb els Pastorets, entre altres activitats. I ara li ha arribat el torn al Jaume. Balsareny diu avui adeu a un home que estava "sempre a punt", que sempre hi era quan calia; i nosaltres a un bon amic, a qui tanmateix mantindrem viu en la memòria. Expressem el nostre condol a la seva família, i que el puguin recordar durant molts anys.

Petites grans lliçons

Des de petita ja em cuidaves,
com un ocell amb les teves mans m'abraçaves.
Els teus consells sempre els portaré al cor,
ja que són més importants que l'or.

Moltes coses m'has ensenyat
i de totes me n'he refiat.
Altres coses he après,
ja que tu ets millor que res.

D'entre totes, el més important
ha sigut sempre seguir endavant.
Amb paciència i bon humor
fas que la foscor no arribi al cor.

Sempre amb un somriure a la cara,
des que et vaig conèixer fins ara.
Amb aquesta llum que desprends
fas que tot sigui immens.

Martina Arpa Masplà

VERMUTERIA
SI·DRAL
INSTAGRAM @SI.DRAL

Mercè Centre Mèdic
home - dona
PERRUQUERIA ESTÈTICA
Sant Domènec, 41 - BALSARENY
Tel. 93 839 60 47

Ara fa... 46 anys. L'escola a Balsareny els últims 150 anys

Joan Prat · Fotos: Arxiu

El juny de 1980 ara fa 46 anys, en el número 53 de Sarmant, publicàvem un capítol del llibre del GEL (Grup d'Estudis Locals), on en Joan Bonals, autor d'aquell capítol, feia una petita història del que havia estat l'escola a Balsareny els últims cent anys. Ara ja en serien prop de cent cinquanta. Pel seu interès històric us convidem a llegir aquest article al web *Trencadís* de la Diputació de Barcelona, o al web del CCB, on també hi podeu trobar el llibre sencer del GEL. Tinguem en compte que aquest llibre és de finals de la dècada de 1970; per tant, quan el text parla del "segle passat" es refereix al segle XIX.

«El darrer terç del segle passat es va fer la primera escola del Centre Catòlic del poble. L'ensenyament va començar a cal Pere, als baixos del número 39 del carrer Nou. De cal Pere es va passar al Centre Parroquial. El rector Mercader va demanar ajuda al bisbe per construir una sala d'espectacles on es pogués fer col·legi també. Amb 660 duros del bisbe es va fer el local. El problema més gros és

Escola Nacional, 1932. Mestre: Eloi Regné (Arxiu Sarri)

que cada cop que havia de servir com a teatre s'havien d'agafar totes les taules i apartar-les. Amb el cinema, el local del centre va augmentar més encara l'enrenou.

»En aquelles, un diputat a Corts de la Lliga Nacionalista va donar cèntims per construir l'Escola Parroquial de Sant Josep. La inauguració fou cap a l'any 1932 i va funcionar amb capellans fins a la República. La República va obligar a posar una persona amb estudis de mestre com a director. Llavors va

funcionar amb un mestre i un capellà. L'escola tenia més de cent alumnes. L'any 1901 es posaren dos vicaris per fer classe. A la parròquia hi solia haver tres vicaris i un rector. El director de l'escola era normalment un vicari.

»Els directors de l'Escola Parroquial foren: Mn. Esteve Mercadal, Mn. Joaquim Vintró, Mn. Pere Amat, Mn. Valentí Gibert, Mn. Francesc Solà, Mn. Jaume —temps de la República—. Després de la República van fer classe Mn. Pere, Mn. Francisco [Planas],

Mn. Felip [Pujols] i Mn. Josep [Mir]. Amb Mn. Josep, als anys 1960, els alumnes pagaven 10 duros al mes. Després de Mn. Josep, l'escola passà a ser dirigida pel Sr. Garcia, que impartia ensenyament bàsic i mitjà amb batxillerat superior. L'escola deixà de funcionar l'any 1974. [...]

»L'Escola Nacional havia estat al pis de dalt de cal Matamoros, al carrer Vell. El Comú, en deien. El mestre més recordat és en León. Després, durant la Dictadura de Primo de Rivera, amb el batlle Gregori, es construí l'Escola Nacional a la plaça de l'Església. [...]

»Les monges també feien classe. Abans que el col·legi parroquial, la Parròquia s'interessà perquè es fessin classes a les nenes i va venir les germanes Dominiques, que s'instal·laren primer al carrer del Castell, a la casa que fa cantonada, baixant a la dreta, en el trencant que va al camí vell del Castell, a ca La Rufina. [...] Després van passar a fer classes a la plaça de les Monges fins a l'any 1973.

»Al Casino també es va fer classe. Cap a l'any 1912, >>>

Col·legi Monges Dominiques, 1956. Mare Madeu, Germana Maria Carner (Arxiu CCB)

més o menys, es va fer venir el Sr. Biosca. Fou el primer mestre que hi hagué. Després va fer classe en [Josep] Murtra: fou el que hi estigué més temps. Un altre mestre: en Martínez [i en Vicenç Serra]. [Hi havia] una vintena o trentena d'alumnes. S'impartí classe a adults, també. Sobretot a l'hivern, alguns pagesos rebien classe fora de les hores normals d'estudi. [...] Pedagògicament es seguí una mica les línies de Ferrer i Guàrdia. L'escola durà fins a la dictadura de Primo de Rivera.»

Escola Parroquial, 1961. Mestres: Francesc Xavier Sabala i Mn. Felip Pujols (Arxiu CCB).

Per complementar-ho amb dades publicades posteriorment al Llibre del Gel, l'escola del Comú es va ubicar a cal Matamoros el 1835, però després va tornar al Comú (l'antiga casa de la vila). Les Germanes Dominiques van arribar a Balsareny el 1859, tot just tres anys després que

el pare Francesc Coll les fundés la congregació. El col·legi de la plaça de les Monges es va inaugurar el 1905 i les Dominiques s'hi van estar fins al 1973; avui acull el Casal d'Entitats municipal. L'edifici del Centre Parroquial és de 1898, tot i que l'entitat exis-

tia des de 1885; abans la Parròquia havia fet classes als nens a la rectoria vella, enderrocada el 1936. També des de 1917 hi va haver una escola a la Colònia Soldevila. L'Escola Parroquial de Sant Josep es va inaugurar el 1931. I el Col·legi Públic (avui,

Institut Escola) Guillem de Balsareny, que va unificar totes les escoles anteriors, data de 1974, fa 52 anys. [Fonts: Balsareny, ahir i avui, de Joan M. Serra i Ramon Carreté (2005); Mapa del Patrimoni Cultural de Balsareny, de Jordi Piñero (2023).

Tempo: 'Un vestit nou per a l'emperador'

Jordi Vilanova · Foto: La Pera Llimonera

El dia 3 de maig el Cicle Tempo d'espectacles per a tots els públics ens va oferir l'obra Un vestit nou per a l'emperador, de la companyia La Pera Llimonera.

Es tracta d'una adaptació lliure i fins i tot satírica del popular conte de Hans Christian Andersen; una divertida i esbojarrada versió d'un dels seus grans clàssics, que va posar damunt de l'escenari la hipocresia i la mentida de la nostra societat, contraposant-hi la sinceritat de la infantesa.

Hans Christian Andersen va publicar l'any 1837 un conte anomenat *El vestit nou de l'emperador*. L'argument consisteix bàsicament en

l'obsessió d'un emperador per demostrar el seu poder a través del luxe i l'aparença.

L'emperador d'Andersen va encarregar a dos sastres el vestit més fi del món a canvi d'una gran recompensa. Aquests el van enganyar, dient-li que el vestit estava fet d'una tela màgica que era invisible per als estúpids.

¡L'emperador es va emprovar l'inexistent vestit i no es va atrevir a dir que no el veia per por de ser considerat com a ximple; i més després dels elogis que va rebre dels seus ministres, que tampoc no van gosar admetre que no veien res.

L'emperador va sortir en desfílada i la gent no gosava

dir res: tothom estava asabentat de les propietats de la tela, i temien posar de manifest la seva estupidesa. No va ser fins que un nen va exclamar que l'emperador anava nu, que el públic va esclafir en rialles.

El missatge del conte d'Andersen és ben clar: alerta contra la vanitat que amaga la buidor i contra la hipocresia que impedeix dir les veritats més òbvies. Tan sols un nen, que encara no està sotmès als prejudicis socials, és capaç d'expressar el que pensa sense tenir por de l'opinió dels altres. És, doncs, un advertiment que ultrapassa el marc de la ficció, ja que és vigent pertot arreu i a totes les èpoques, i també ens interpel·la avui aquí.

Èxit de la Caminada Popular 2026

Isidre Prat Obradors · Foto: Isidre Prat

Enguany la tradicional Caminada Popular de Balsareny ha arribat a la seva trenta-vuitena edició. Està organitzada pel Centre Excursionista, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Balsareny, l'Institut Escola Guillem, la Impremta Orriols, el Sindicat de Pagesos i la FEEC (Federació d'Entitats Excursionistes).

Es va celebrar el diumenge 17 de maig. Després d'una setmana molt variable, pel que fa al temps, el diumenge va lluir el sol i, sense gaire calor, va anar molt bé per caminar. Hi van participar 275 persones, una xifra molt semblant a la de 2024 (285 persones), mentre que l'any passat va baixar molt (fins a 165 persones) per causa del mal temps.

Com de costum, el tret de sortida es va donar a les 8 del matí a la plaça de l'Església, on calia fer prèviament les inscripcions, després de menjar coca i begudes, per agafar una bona energia. Igual que en els darrers anys, hi va haver una caminada curta, d'uns 8 km, i una de llarga, de 14 km.

El recorregut va transcórrer bàsicament pel costat nord-oest del terme municipal. El primer tram va ser comú per a tothom: es travessava el poble fins a prop del pont dels

Traginers, on es baixava per l'esquerra i es seguia per la riera del Mujal, en sentit oest, fins arribar al Collet del Nado. Es pujava l'anomenat "turó de les tombes", entre aquesta masia i Sobirana, al cim del qual hi ha una necròpolis medieval. Des d'allà es baixava, en direcció al Mujal, travessant la riera, fins a les Cases Noves, on hi va haver el típic esmorzar, amb botifarra i vi.

Després hi va haver una bifurcació: la caminada llarga va seguir fins a les ruïnes de l'antic Castellot del Mujal, per girar cap a l'est, seguir una carena fins a la serradora Caus i baixar cap a la Torre del Gil. En canvi, la curta va baixar pel dret des de les Cases Noves cap al sud-est, fins arribar a una cruïlla propera a la Torre del Gil. En aquest lloc, on es van trobar els dos recorreguts, hi havia un punt d'avituallament, amb taronges per a tothom.

Després va venir un tram comú per a totes dues caminades, passant per la Torre del Gil, de prop d'un quilòmetre, fins a tornar a trobar la riera del Mujal, punt en què hi havia una nova bifurcació: els de la caminada llarga van travessar l'autovia per un túnel de desguàs apte per a vianants i es va seguir fins al Castell, d'on es va baixar pel costat oest, passant per la Torreta i el camí de les capelles, fins a l'antiga palanca sobre la riera i així tornar a la plaça pel túnel de l'Ajuntament. En canvi, els de la curta van seguir per un camí vora la riera; després, passant pel mateix tram que al principi, però al revés, van anar prop del pont dels Traginers, i d'aquí cap a la plaça de l'Església. En conjunt, va ser una caminada que seguia molt el traçat de la riera del Mujal; de fet, aquesta apareixia cada dos per tres.

Els darrers caminants van arribar a la plaça cap al mig-

dia. Allà hi va haver un aperitiu per a tothom i es va lliurar un record a cada participant, que enguany era un petit test amb una planta que es podia replantar després en una torreta més gran. Es van repartir exemplars de quatre espècies medicinals: l'espernallac, l'orenga, la sajolida i la tarongina.

Com sempre, els rètols sobre les principals herbes, arbustos i arbres del nostre entorn van resseguir diferents trams del recorregut.

I també, com ja és tradicional, a la tarda, com a cloenda de la jornada, a la sala petita del Sindicat, hi va haver la projecció de fotografies tirades durant el matí en diferents punts del recorregut de la caminada; i després l'audiovisual sobre una expedició feta el 2025 pel Centre Excursionista de Balsareny al pic de Bastiments, de 2881 metres d'altitud.

NO ÉS QUE PARLIN FLUIX...

→ **POTSER NO HI SENTIS BÉ.**

Si et passa sovint que:

• No entens en ambients sorollosos

• Demanes que et repeteixin les coses

• No sentis el telèfon

FES-TE UNA REVISIÓ AUDITIVA GRATUÏTA

Esteve Iglesias

FARMÀCIA · AUDIOLOGIA · ORTOPÈDIA

938380042

Plaça de la Creu 7
Puig-reig

farmaciaesteveiglesias@gmail.com

www.esteveiglesias.cat

La Tempesta. Actes del mes de maig

Isidre Prat / Ramon Carreté · Fotos: La Tempesta

Aquest mes de maig La Tempesta va iniciar les seves activitats amb una interessant sortida de **Reconeixement de plantes**, guiada per Elena Sixto, divulgadora etnobotànica i col·laboradora habitual de l'espai cultural. L'excursió es va fer el diumenge 10 de maig al matí i hi van participar més d'una vintena de persones, que van fer un itinerari a l'abast de tothom, d'uns 4 o 5 km, durant el qual, aprofitant l'esplendor de la primavera, els participants van aprofundir en el coneixement de les plantes del nostre entorn, moltes en període de florida. Va ser un recorregut circular entre el nucli urbà i la Rabeia, passant pel camí d'anada per l'antiga via del Carrilet i la tornada per la resclosa dels Manresans i l'espectacular bosc de ribera que tenim a Balsareny. Era la primera vegada que La Tempesta organitzava una sortida d'aquest tipus.

El següent dissabte, dia 16,

de 10 a 12 del matí, per segona vegada, al local de La Tempesta hi va haver un **Taller de Cal·ligrafia Japonesa**, a càrrec de **Diana Rossell**, al qual es van inscriure una desena de persones molt interessades en el tema. La cal·ligrafia japonesa —o *Shodo*— és l'art d'escriure els caràcters japonesos amb pinzell i tinta sobre paper d'arròs. Diana Rossell és una historiadora especialitzada en el japonisme, influència de l'art japonès a Occident. En el preu de la inscripció s'hi incloïa el material i una

consumició de te matxa (un te verd japonès en pols).

El dijous 21 es va fer la presentació del llibre *Els convidats de pedra*, de **Joan Garcia del Muro**, a càrrec del mateix autor acompanyat per **Andreu Grau**, professor de Filosofia de la Universitat de Barcelona. Tracta sobre com les persones ens hem acostumat tant a les guerres, les injustícies, els genocidis i la barbàrie que no hi reaccionem més enllà d'una mera empatia epidèmica. Partint de diversos fets històrics i actuals, l'autor planteja si no hauríem de ser més crítics i buscar formes d'acció col·lectives que puguin forçar els governs a treballar per un ordre mundial més just i en pau.

Dissabte 23 es va presentar el llibre *El bosc dins l'esquerda*, de **Míriam Freixas**. L'autora hi va ser juntament amb **Irene Rubio**, escriptora i

professora. La protagonista de la novel·la torna al seu poble i s'enfronta a traumes latents de la seva infantesa, encarnats en un bosc que la persegua en els seus somnis: ara s'hi haurà d'enfrontar per vèncer les angoixes que arrossegava i així poder encarar el futur sense por.

Diumenge 24 de maig va tenir lloc un concert a càrrec de **Naiara Burke**, cantant, compositora i musicòloga nascuda a Blanes, guanyadora del Premi Recull 2023 a la millor cançó catalana. Membre, amb Berta Sala, de Ca la Naïta, on reivindiquen les cantautores de la Nova Cançó, i autora de discos com *Potser sí i Poder viure't*, entre altres.

La programació mensual es completa el 30 de maig amb la presentació del llibre *Seràs la vall*, d'**Irene Rubio**, premi Documenta 2025. En parlarem el mes que ve.

bonArea

Carrer del Nord, 1 de Balsareny - Tel. 935 63 79 26

SDecoArt

Articles de regal - Decoració exclusiva - Bisuteria - Complementos

Plaça 11 de Setembre (costat de CaixaBank) - BALSARENY

Biblioteca Pere Casaldàliga. Activitats de l'abril

Elena Mendoza/ Ana Pérez
Fotos Elena Mendoza/ Ana Pérez

El 23 d'abril, la Biblioteca va quedar plena de gom a gom amb el lliurament dels premis del **Concurs Literari de Sant Marc 2026**. Un acte organitzat per la regidoria de Cultura, amb la col·laboració de la Biblioteca i del Cercle Cultural de Balsareny, dins dels actes de Sant Jordi i de la Festa Major.

Els premiats de les diferents categories del certamen, enguany dedicat a la poesia, sortien a recitar les seves creacions, i **Isidre Viu i Glòria Casaldàliga**, com a representants de l'Ajuntament, els felicitaven tot fent-los entrega dels obsequis: a més d'un diploma, una rosa i una bossa de Sant Jordi, els petits rebien un conte, i els grans, un val per a un esmorzar i un llibre de la seva elecció a la llibreria La Tempesta. L'acompanyament de l'**Escola de Música Mossèn Joan Bajona** va acabar d'arrodonir la tarda: els cors

Merlets I i Merlets II van interpretar cançons com *No soc una bruixa*, d'Ivan Garriga; i *Sort de tu* d'Oques Grasses; i **Júlia Marquès** va tocar *Impossible*, de James Arthur, al piano. Ja ho veieu, tots els talents del poble conjugats en una estona encantadora. Felicitats un cop més a tots els guardonats i guardonades. Per molts anys més de cultura i literatura!

Dimarts 28 va ser jornada de clubs de lectura: al matí

ens trobàvem virtualment amb els amics d'Ampans per comentar *Heidi*, en la seva versió en Lectura Fàcil, publicada recentment per Adapta Editorial. Reviure les aventures de la Heidi als Alps i a Frankfurt ens va portar a tots molts records d'infantesa. Aquella mateixa tarda es reunia a la Biblioteca el club de lectura de novel·la per parlar de *Ploviem Ocells*, de Jocelyne Saucier: una novel·la breu

però farcida d'emocions i d'uns personatges memorables que, amb el rerefons històric dels grans incendis ocorreguts al nord d'Ontario a principis del segle XX, conflueixen en un relat esplèndid sobre l'amistat i l'amor en la vellesa i, molt especialment, sobre el dret a puntuar lliurement la pròpia vida. L'estem recomanant a tort i a dret. Us advertim que és probable que en sentiu a parlar si passeu per la Biblioteca!

L'endemà, l'**Hora del conte**, amb el títol *Josefina*, va convocar els més petits i les seves famílies. **Montse Valentí**, de Moon Teatre, ens va explicar la història de la gallina Josefina, que vol aprendre a pondre un ou de seguida. Encara no sap que les coses més valuoses sovint arriben a poc a poc i quan menys les esperem. Després del conte, els nens i nenes van pintar en un ou de paper allò que més desitjaven tenir o fer.

Josep M. Sanfeliu Pregonas
Agent Exclusiu

Núm. Registre C007277733901L

Plaça Onze de Setembre, s/n - BALSARENY
Tel. 93 820 06 85 - 638 42 13 98
generalibalsareny@gmail.com

Carme Galera
roba de vestir

roba per nadons, roba per nens i nenes, roba per nois i noies, roba per adults, roba per la llar, llistes naixement

a la crta. de Berga 3, telf. 938 396 246, de Balsareny

Homenatge a mossèn Climent Forner

Mn. Antoni Quesada - Foto: Albert Obradors

El dia 26 d'abril, a l'escola Vedruna EDN, de Navàs, va tenir lloc un acte de reconeixement i agraïment a mossèn **Climent Forner**, nascut a Manresa el 1927 i que va morir el 3 de gener de 2026 a Berga, ciutat a la qual se sentia totalment lligat: "Sóc berguedà i em sento berguedà: no puc fer-hi més". Entre els assistents, bàsicament de Navàs, hi havia també familiars i amistats vinguts de fora.

Cinc persones van parlar de Mn. Climent, "el sacerdot-poeta", "el poeta-sacerdot". Mn. **Antoni Quesada**, company del mossèn i actual rector de Navàs, va recordar-nos algunes característiques de la seva personalitat: home proper, de bon tracte, acollidor, comprensiu, preocupat per la persona, discret, respectuós... De la seva intensa activitat pastoral, sobretot a Navàs (31 anys) i a Viver i Serrateix i Sant Joan de Montdarn (34 anys), en va destacar la predicació clara, entenedora i valenta; les *misses acurades i familiars*; la *participació dels seglars* en la vida de l'Església, i l'*atenció als novvinguts*, acollint-los, escoltant-los, ajudant-los. Resumint: *va creure i va impulsar la renovació que proposava el concili Vaticà II*.

Josep M. Badia ens va parlar de la "perfecta encarnació del Mossèn amb Navàs" (Lluís Badia). Ell mateix ho proclamava: "M'he fet i m'he sentit un navassenc més". Destaquem la seva labor als inicis del Col·legi Sant Josep i "el seu esforç per consolidar l'Escola Professional Diocesana". Fou "un entusiasta dinamitza-

dor del Casal Jesús Obrer, d'on van sorgir i van ser acollides tantes entitats del poble. Va promoure moltes obres materials: les millores a l'església parroquial, la construcció de la capella del barri de Cal Miquel, la Llar, el Casal Sant Genís i el gran suport de la Parròquia a la Residència d'Avis (1984)". Badia va acabar les seves paraules valorant "l'immens privilegi de ser testimonis de l'activitat pastoral i de l'obra literària" del mossèn, tan àmplia i variada.

Maria Estruch ens va parlar de l'obra poètica de Mn. Climent. Va relacionar-lo, per l'estil, per la temàtica i per la proximitat al poble, amb els nostres poetes: Verdaguer, Carner, Forner; Lull (que rima amb *L'Ull de Taüll*...). Parlem dels poemes, i també de la prosa, la narrativa, la crítica o els contes populars. Va dominar l'escrit, també dominà l'oral: recitant versos amb una memòria prodigiosa o narrant rondalles de por a xics i a grans! Transcripció literalment les paraules finals de la Maria: "Un poeta fonamental i imprescindible de la literatura catalana de la segona meitat del segle XX i el primer quart del XXI, que inexplicablement no s'estudia a les escoles ni als

instituts ni a les facultats..."

Jaume Huch, editor i, sobretot, un gran amic del mossèn, va lamentar que "tot i ser un dels grans poetes catalans del segle XX, no ha estat sempre prou reconegut. Malauradament, el fet de ser capellà ha condicionat la recepció de la seva obra..." No ha estat prou valorat a nivell de país, i va deplorar que una part de la premsa nacional ni tan sols es fes ressò del seu traspàs. Però Climent va tenir sempre molt clara la seva identitat humana i sacerdotal. La seva poesia combina espiritualitat, humor i compromís amb la llengua i amb el país. La seva obra presenta una varietat de temes i registres impressionant. Per això, la va ordenar en tres grans volums temàtics: *L'Ull de Taüll*, poesia mística; *Liridunvau, liridonvon*, humorística i satírica; i *Carrer Major, 20*, lírica i popular. Jaume Huch acabava reconeixent Forner com "un dels grans poetes que ha donat el nostre país... En certa manera, hauríem de ser capaços de retornar-li tot el que ens ha donat. I això comença mantenint viva la seva obra!".

Va tancar el torn dels parlaments **Jaume Casals**,

alcalde de Navàs. Va definir Mn. Climent amb cinc paraules: CREENÇA: sempre compromès amb la fe que professava. PARAULA: tenia un domini total de la paraula que l'ha portat a ser considerat un dels millors escriptors en la nostra llengua. LENGUA: "Jo ho he donat tot per la llengua", digué en una ocasió. Ja al Seminari, l'any 1951!, junt amb altres companys, van crear la revista *L'Infantil*, per promoure en el món dels infants l'aprenentatge i l'ús de la nostra llengua. POBLE: Mossèn Climent va fer poble creant espais on transmetre cultura. En destaquem la seva darrera construcció: el Casal Sant Genís, actualment propietat de l'Ajuntament. PAÍS: a la pregunta que li van fer sobre Com veu el futur de Catalunya?, va respondre: "Jo no renunciaré mai al somni d'una Catalunya lliure i sobirana. Hi ha moltes boires: optimista no, estic esperançant, això sí!"

L'acte va acabar amb unes emotives paraules de **Josep M. Simó** agraïnt a mossèn Climent la bona relació i sintonia que va tenir sempre amb el Grup Escènic Navàs, organitzador d'aquest homenatge.

Caminada per Santa Maria de Palautordera

Alfred Selgas · Fotos: Alfred Selgas

El dia 5 de maig, 39 membres del grup de marxa nòrdica de Balsareny va participar en l'acte de cloenda de temporada del cicle de passejades que organitza la Diputació de Barcelona juntament amb els diferents ajuntaments i amb la col·laboració d'entitats locals de cada poble; en el nostre cas, l'Ajuntament de Balsareny i el Centre Excursionista Balsareny, amb l'objectiu de promoure l'activitat física i els hàbits saludables entre les persones grans.

Com que hi participen molts pobles de la demarcació de Barcelona, l'acte final de temporada es divideix en tres dies; i tot i així, el dia que ens va tocar a nosaltres ens vàrem aplegar en total 817 persones de 28 municipis diferents. I el lloc de concentració va ser Santa Maria de Palau-

tordera, al Vallès Oriental.

Després d'esmorzar i de fer una activitat d'escalfament físic, vàrem començar una caminada d'uns nou quilòmetres per camins amples i entorns naturals, amb vistes al massís del Montseny durant tot l'itinerari. I en acabar, dinar de germanor —cadascú es portava el seu, igual com l'esmorzar— i balls en línia al parc del Reguissol, un espai molt gran i molt bonic. Després dels parlaments de rigor, es van distribuir diplomes als caminants; en el cas de Balsareny els van repartir l'alcalde, Isidre Viu, i el membre de més edat, Josep Seuba.

Moltes gràcies a la Diputació, a l'Ajuntament i a totes les persones que col·laboren a fer possibles aquestes trobades que ens ajuden a conèixer el país i a fer salut en la millor companyia. Fins a la temporada que ve!

Abril finit, el camp florit

Abril de 2026

Francesc Camprubi (dades AEMET) · Foto: Isidre Prat

Temperatura (°C)

Mitjana de mínimes	6,2
Mitjana de màximes	24,3
Mínima	0,8
Màxima	29,1
Mín. més alta	13,9
Màx. més baixa	16,3

Pressió (hPA)

Màxima (dia 6)	1009,7
Mínima (dia 27)	989,8

La pluja (litres/m2)

Dia 12	7,4
Dia 13	4,0
Dia 19	1,2
Dia 26	5,8
Total	18,4

Vent (km/h)

Ventada més alta (dia 19) 78,0

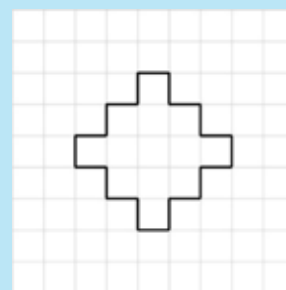

Repte núm. 113

Roc Carulla

Solució al repte núm. 112:
102.001 (cent dos mil u).

Per fer un mosaic com el de la figura calen 13 rajoles. Aquest mosaic es caracteritza per tenir una creu grega amb una amplada de 5 rajoles. Seguint el mateix patró, quantes rajoles caldrien per fer un mosaic d'amplada 73 rajoles?

Carns Capdevila

criança elaboració pròpia
productes artesanals

Jacint Verdaguer, 9 - BALSARENY
Telèfon 93 820 02 86

Sensada Solà

assessors

ssa@sensadasola.com

Ctra. Berga, 14
Balsareny

Tel. 93 8396230 Fax 93 8200020

100

**ANYS
DE
SERVEI
1926-2026**

CASA Rosendo
JUAN ALSINA

AUTOSERVICIO DE ALIMENTACION

Con sólo una llamada...
la alimentación solucionada.

SANTO DOMINGO, 37 Y 44
TELEF. 839 61 05 - BALSARENY
Gracias por su compra.

1995 **CARNISSERIA**
ANSALADERIA
CARMELO **2026**

GRÀCIES BALSARENY!

Publicació del Cercle Cultural de Balsareny

Sarment

Dipòsit legal: B-27.977-1980

Plaça Ricard Viñas, 3, 2n - 08660 BALSARENY
sarment@sarment.cat - ccbsarment@gmail.com

Amb el suport de

 **Generalitat
de Catalunya**

 ACPC
Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

